

Bijlagen bij het verslag over de bijeenkomst Start De Hes op 8 november 2018

Inhoud	pagina
1. Antwoorden op enquêtes met toekomstvragen (8 stuks)	1
2. Antwoorden op 'hoe wil je wonen op De Hes?'	2
3. Antwoorden op 'welke functies passen bij wonen op De Hes?'	4
4. 'Mijn advies aan Amvest is ...'	6

Bijlage 1 Enquêtes met toekomstvragen (8 stuks)

Hans Robertus nam met bezoekers een enquête over trends en toekomst vragen door.
Een greep uit de antwoorden uit de eerste acht enquêtes

1 Wat zou je kunnen doen om mensen bij elkaar te brengen en te zorgen voor sociale samenhang binnen een woon/werk-wijk?

- Een kunstenaarsgemeenschap in het groen met behoud van de parkbestemming
- Delen: beheer groen, vervoersmiddelen, gereedschap, voedsel, auto, gereedschap,
- Meer-generatie wijken. Oppassen op elkaars kinderen en huisdieren. Dagbesteding ouderen
- Wijkgerichte activiteiten. Plekken voor ontspannen en werken waar mensen samen komen

2 Hoe zorg je ervoor dat mensen binnen een woonwijk met elkaar in contact blijven staan en met elkaar communiceren? Welke rol zou technologie hierbij kunnen spelen?

- Veel activiteiten organiseren op gebied van cultuur en natuur
- Buurt app en sociale platforms.
- Gezamenlijke garage/werkruimte

3 Waarom is het voor jou wel / niet belangrijk dat er sprake is van saamhorigheid en onderlinge communicatie?

- Zeer belangrijk. Juist in de individuele wereld is een goede buurt beter dan een verre vriend.
- Ik vind saamhorigheid en elkaar accepteren en helpen fijn, maar wel vanuit vrijblijvendheid.
- Genereert sneller nieuwe initiatieven

4 Wat als in de toekomst woonwijken off-grid (van het energienet af) functioneren? Wat zijn voor- en nadelen?

- +: Energiezuinige huizen en kantoren. Goed voor het milieu. Onafhankelijkheid en saamhorigheid
- -: Zonnecollectoren vaak lelijk toegepast. Zorg voor back up stroom 's winters. Decentraal is duurder.

5 Wat voor ruimtes zouden voor jou bijdragen aan vruchtbare/creatieve werkomgevingen?

- Loods en werkplaatsen. Theater, Horeca, Park, Ateliers. Terrasjes, 'kookruimte' studio's. Sfeervolle koffiehuisen met debatavonden en ondernemersavonden / netwerkbijeenkomsten
- Gezamenlijke tuinen, wandelruimte [Slijpbeek]. Groen met wijde zichtlijnen.
- Ruime kamers met veel groen en glas

6 Hoe zouden in jouw ideale woonwijk mensen aan het werk gaan? (Studio's/gezamenlijke werkplekken, ateliers, ontmoetingsplekken zoals koffiebar, of iets dergelijks)

- Jazeker, liefst verspreid in de wijk: geeft gezellige nonchalance
- Scarabee in de wijk mag blijven. De kunst van de KEMA een plaats laten behouden!

7 Hoe breng je mensen samen, maar creëer je tegelijk een rustige en inspirerende werkomgeving?

- Goede horecavoorzieningen. Door werken in het groen als thema te kiezen! Verkeersluwe plannen.
- Verschillende bouwstijlen, zelfbouw. Kunst. Gezamenlijke interesses: technologie kan mensen met gezamenlijke interesses samenbrengen. Mensen die voor elkaar zorgen: bv. ouderen die op kleine kinderen passen en jongeren die bv. boodschappen voor ouderen doen

Bijlage 2 Antwoorden op 'hoe wilt u wonen op De Hes?' (58 ideeën en 131 voorkeuren/stippen)

IN HET GROEN (30 stippen)

- Energieopwekkende woningen en transport ervan > Oosterbeek / Arnhem
- Houtskeletbouw > variatie > grasdak > duurzaam!! (1 stip)
- In het groen! Met ateliers, theater en horeca (1 stip)
- Energieneutraal
- Stukken park en natuur behouden
- Slijpbeek weer zichtbaar en beleefbaar laten stromen. (2 stippen)
- Parkeren integreren. Vanuit de hoogteverschillen ontwikkeld =groen en uitzicht.
- Houd rekening met de hoogteverschillen, zonder overal daar wanden neer te zetten (zoals in Klingelbeek).
- Niet te dicht op de bestaande bouw. Ruimte behouden. Bewaar bv terrein voor 'zelfbouw' van o.a. tiny houses en (moes)tuinen.

MET UITZICHT (26 stippen)

- Wonen in het groen. Werkplaats en wonen zzp'ers in de wijk. Duurzaam in de zin van milieu. Maar ook in lang zelfstandig blijven wonen. (2 stippen)

ANDERS DAN ANDERS (21 stippen)

- Modulair kunnen wonen
 - Uniek woonlandschap ontwikkelen vanuit de doorsnedes van het gebied.
 - Industriële look van KEMA behouden / woningbouw.
 - Meer gebruik bestaande gebouwen waarbij het stadsgezicht past!
 - Gebruik bouwstijl moderne 1900.
 - Geen 13 in dozijn Vinexwijk met notaris-woningen. Daar hebben we er al genoeg van in Nederland.
 - Ruim opgezet, licht en materiaal van hout, glas, beton en metaal. (met 1 stip)
 - Geen traditionele erfafscheidingen, maar meer organisch. (met 1 stip)
 - Geen anabole steroïde nep jaren '30. Daar staat heel Nederland vol mee. (met 1 stip)
 - Levensbestendige bouw voor bewoners en gebouw.
 - Maak er alsjeblieft geen 13 in dozijn jaren '30 nieuwbouwwijk van. Het gebied heeft karakter! Behoud en gebruik dat.
 - Zorg voor een evenwichtige verdeling tussen projectbouw en zelfbouw (eigen ontwerp). Deze variatie maakt mooi en geeft het een eigen karakter. En zorg er dan voor dat je met zelfbouw kunt variëren. Geen eenheidsworst zoals zoveel nieuwbouwprojecten anno 2018 die gericht zijn op snel veel geld verdienen.
 - Niet te klein verkavelen. (met 2 stippen)
 - Collectieve energieopwekking en –buffering (2 stippen)
 - Betaalbare ateliers / werkplekken voor kunstenaars (1 stip)
 - Eigen ontwerp -> kavels te koop? (inclusief de kaders voor de architectuur). SVP geen allegaartje aan stijlen.
 - Zelfbouw particulier/ (1 stip)
 - Hergebruik bestaande gebouwen = historie = binding/ (2 stippen)
 - Laat wat 'rafelrandjes' dwz maak het niet helemaal af = dood in de pot.
-
- Wonen en werken.
 - Huurwoningen mét bedrijfsruimtes
 - Gelaagdheid voor samenleven en locatie. Voor alle lagen in de samenleving. (1 stip)
 - Betaalbare starterswoningen, niet te klein.
-
- Duurzaamheid voorop. Luxe op tweede plaats.
 - Energieneutraal (1 stip)
 - Energieneutraal of – opwekkend voor elektrische (deel)auto's.
 - Met winkels vlakbij

- Betaalbare energieneutrale woning met een redelijke tuin (geen postzegel) en niet allemaal rijtjes.
- Ecowijk met ecotuin en gemeenschapsruimte voor lezingen /cursussen. Werkrimte en uitwisseling met de buurt.
- Gezamenlijke activiteitenruimte.
- Werkschuur met ateliers. Werkschuur met grote ruimte of ruimte voor keramisch werken en schilderen enzovoorts. Onder leiding van kunstenaars voor bewoners (in Amersfoort is zo iets gerealiseerd).
- Gemêleerd. Voor jong en oud. Voor alleenstaanden en gezin. Betaalbaar, duurzaam, koop en huur.
- Concept voor singles met kinderen: SPRINKLER... pieter@jongelie.nl
- Tiny houses / energieneutraal/liefst zelf bouwen. (1 stip)
- Met garage (1 stip)
- Voldoende parkeergelegenheid
- Kleine percelen
- Met voldoende parkeerplaatsen ook op eigen terrein en zorg voor ruime percelen (opmerking erbij 'zeker lekker veel tegeltjes')
- Watermolen terug
- Gericht op de toekomst/ uit de kneuterigheid (1 stip)

COLLECTIEF (18 stippen)

- Is er ook ruimte om een woongroep te realiseren!?
- Hoeveel ruimte is er voor een woongroep van circa 15-20 huishoudens?

KLEIN EN BETAALBAAR (16 stippen)

- Kleine eengezinswoning voor terugkerende (afgestudeerde) kinderen.

ALLES GELIJKVLOERS (9 stippen)

MET ZORG (6 stippen)

- Seniorenwoningen (eventueel met zorg op afstand)
- Zorg als moet kunnen kopen
- Ik wil hier oud worden! Met passende hedendaagse voorzieningen en zelfstandigheid. Opmerking erbij: ik ook
- Gezondheidscentrum / nurse-bed-clinic. En buurtziekenhuis.

GROTE GEZINSWONING (4 stippen)

- Vrijstaand of 2 onder 1 kap. Met circa 500 m²; plat met minimaal 4 slaapkamers en lichte lichte woning.

XXL (1 stip)

- Als het XXL wordt ... dan graag niet rechttoe rechtaan, geen blokkendoos.

Bijlage 3 **Antwoorden op ‘welke functies passen bij wonen op De Hes?’**
(49 ideeën en 81 voorkeuren/stippen)

AMBACHT (met 19 stippen)

- 2x Gezamenlijke moestuin met centrale compostverzameling (2 stippen)
- Moestuin, kippen, gezamenlijk verzorgen plus winkeltje
- Lichte industrie met bv een (kleine) brouwerij met bronwater uit de beek!
- Centrum voor yoga/massage en persoonlijke ontwikkeling
- Veelzijdigheid wat betreft ambachten (twee stippen)
- Fietsenmaker
- Klein ambacht/ start ups en combi van wonen / werken
- Zeefdrukkerij
- Kleine tuinbouw
- ‘gemengde’ bevolking met ‘allochtone’ vaklieden
- Ambacht/ science/ educatie
- Gebouw voor atelier & cursus/ maakplaats voor de wijk: hout/keramiek werkplaats. En in H40 nu voldoende mensen die maken, maar ook hun ambacht willen delen (2 stippen).
- Lichte industrie, bv bandenbedrijf?

KUNSTZAKEN (16 stippen)

- Kijken naar de mogelijkheden om woon/werkplekken voor kunstenaars en creatieven (1 stip).
- (huur) Wonen en werken
- Kunstenaarsgemeenschap met horeca, wonen en ateliers én theaters! (2 stippen)
- Hobby > werkruimtes en hout/werkplaatsen; cultuur > dorpshuis.
- Gezamenlijke ruimte voor voorstellingen: theater, concerten en dans.
- Woning met atelier
- Cultuur! Oefenruimtes Jacobiberg zijn op een mooie plek in de stad nu ... (met 1 stip)

CONCEPTSTORE EN HORECA (13 stippen)

- Goede koffie
- Biologisch vlees uit de buurt (polderkoeien)
- Bakker, lekker eetgelegenheden (1 stip)
- Restaurantjes lokale producten, bistro’s en cafés
- ‘kneuterige’ gezellige winkels
- Boutique hotel (eventueel vorm korenmolen Hes)
- Ik zou nog graag een sauna in de buurt willen. Is daar nog ruimte voor als de woningen er staan. (2 x)
- Historische gebouwen herbouwen

ONTMOETEN (11 stippen)

- Horeca klein a lá theehuis Park Presikhaaf
- Gezamenlijke elektrische auto’s (met 1 stip)
- Groot alternatief restaurant (niet te RTL4)
- Buurthuis voor sociale cohesie
- Sportschool met zwembad

GEZOND EN BUITEN (10 stippen)

- Beeldentuin / kunst in het groen
- Behoud van het groen wat er is; glooiend landschap (1 stip)
- Pluktuin (met 1 stip)
- Parkbestemming behouden!
- Schoonheid van het terrein bewaren (4 stippen)
- Park met beekjes

INNOVATIE EN START-UP (6 stippen)

- Gedeelde apparaten / auto's (met 1 stip)
- Ruimte voor zelfbouw (CPO)
- Tiny houses > energieneutraal bouwen (met 1 stip)

CO-WORKING (3 stippen)

ROND KINDEREN (3 stippen)

- Samenwerking VO-school: montessori College Arnhem (Utrechtseweg) biedt zich aan. Duurzame school/maatschappelijke stage, leren ondernemen / sporten/ culturele hotspot.
- Innovatiehub > werken en leren/ samenwerking met Montessori College; groen, duurzaam en maatschappelijk betrokken
- Manege
- Genoeg ruimte voor ontwikkeling kinderen in verschillende leeftijdsgroepen
- Kinderboerderij
- Slijpbeek toegankelijk voor kinderen om te spelen met water, zand, modder. Hellingen om sleetje te rijden en spelen in de sneeuw. Solitaire bomen die uitgegroeid zijn. Ofwel spelen in het groen. (met 1 stip)
- Crèche

Bijlage 4 Antwoorden op ‘mijn advies aan Amvest is’ (38 ideeën, in stippen de animo)

Wonen

- Gezinswoningen (geen appartementen) tussen de 200.000-300.000 euro (5 stippen)
- Ruimte voor eigen kavels (2 stippen). Ruimte voor horeca/ recreatie/sport/kunst.
- Geen makkelijke 13 in dozijn jaren’30 nieuwbouw. Daag jezelf uit om creatief en duurzaam/ innovatief te bouwen! (1 stip)
- Durf te kiezen voor vrijheid: zet het bestemmingsplan niet op slot en geef architecten de ruimte. (1 stip) Net als mensen die zelf willen bouwen. Variatie maakt alles mooier, kijk maar naar de natuur.
- Geeft ruimte aan individualisten, groepen die wat anders willen. Maak buurtjes vanwege de samenhang van ‘kleine groepen’ bewoners. Grote groepen blijven vaak vreemden voor elkaar.
- Zorg voor een gemengde bevolking en benader vooral ook jongere mensen. Dit moet geen ‘elitaire’ wijk worden, maar een ruimte die geschikt is voor een afspiegeling van de ‘Nederlandse’ bevolking.
- Klassieke of inspirerende bouwstijl. Geen Vinexwijk met ‘hutje-aan-mutje’ 13 in dozijnwoningen die ‘jaren ‘30’ (c.q. nepstijl) hebben. Voor iedere laag/leeftijdscategorie: gezinnen, senioren, starters, alleenstaanden en woongroepen. Alles in harmonie met elkaar. Niet verschillende architecten die hun eigen ‘creatieve’ projectje hebben. Kwaliteit voor kwantiteit.
- Maak niet dezelfde fout als aan de andere kant van de schutterij: kastelen op postzegels grond in een te klein gebied.
- Gemengd aanbod van huur-, koopwoningen en bedrijfsruimtes.

Bedrijvigheid en functies

- Vanaf de middeleeuwen stond op de kruising van de Hesweg en de Klingelbeekseweg een herberg/korenmolen ‘De Hes’. Mijn advies is om deze te herbouwen, als maatschappelijke onderneming met een leer-werkfunctie, kleine horecagelegenheid, aan de fietsroute Arnhem-Oosterbeek (7 stippen)
- Dat er ook aan gedacht wordt aan een plekje waar kleine/ lichte industrie kan zijn. Bedrijvigheid wordt uitgebannen in Oosterbeek, zou hier iets te realiseren zijn? Ook niet verkeerd voor de economie www.bandenserviceoosterbeek.nl.
- Kijk goed naar voorbeelden van succesvolle (her)ontwikkelingen: bv Strijp R, Honigcomplex Nijmegen, Kazerneterrein Ede. Niet alleen start ups in alternatieve en kunstzinnige hoek, maar kansrijke ambitieuze ondernemingen stimuleren.
- Groen wonen met een centrum voor kunst in de wijk, waarin nadrukkelijk ruimte is voor betaalbare ateliers. Dit levert een levendig, inspiratiecentrum op, waarbij ‘echte’ kunst verbonden kan worden aan activiteiten voor de wijkbewoners.
- Ruimte voor elektronisch en werktuigbouwkundig ambacht. Geen oude lullenclub maar kennisoverdragers, uitvinders en toepassers van oude technische kunsten, waar dat helpt.
- Gebruik de kwaliteiten en ook de gebouwen. Vooral het jaren ‘70 gebouw zal over 10 jaar een eyecatcher zijn voor deze wijk/ dit landschap. Fijn als hier de cultuurfunctie die het nu heeft behouden blijft. Succes!
- Zonder uitkoop van de bestaande rommelbebouwing aan de zuidrand wordt het niks. Met de ambitie van het vorige plan: 16.000 BVO-woningen en 2300 BVO-kantoren, blijft er van de natuurwaarden niet veel over. Graag een paar grote villa’s (1 miljoen) en 1500m2 tuin erbij.
- Basketbalveldje. En buurtziekenhuis (1^e lijnszorg) /gezondheidscentrum.
- Een goede balans tussen betaalbaar en oppervlakte; ruimte voor kunst
- Hou rekening met lawaai van treinen door: spoorbrug over Utrechtseweg (staal) en spoorbrug over Neder-Rijn (gedeelte aan brug o.a.)

Duurzaamheid

- Leg jezelf een ambitie op die niet volgend maar trendsettend is tav duurzaam bouwen: van het gas af? Ja natuurlijk, maar dat is volgend. De ambitie zou verder moeten gaan dan dat.
- Gasloos en met garage
- Een gebied creëren binnen de Hes waar ruimte geboden wordt voor zelf te bouwen energie- en klimaatneutraal woonhuis. Een innovatieve plek waar woonhuiseigenaren zelf hun huis kunnen bouwen die bv zelfstandig voorzienend kunnen bestaan. Hier ontstaan namelijk een bonte verzameling van vrije ontwerpen dat dit gebied ten goede kan komen.

- Duurzame warmtevoorziening voor een deel van de wijk verzorgen.
- Delen van auto. Energie neutrale woningen. Ik zou zelf graag mijn eigen 'tiny house' met praktijkruimte op deze plek willen vestigen. Door mijzelf te bouwen met hergebruik van de bestaande materialen. Sowieso lijkt mij hergebruiken van materialen een goed plan.
- Alles duurzaam bouwen; binnen kaders (zoals bijv. In Amsterdam Noord).

Landschap

- Behoud van de glooiing (9 stippen). Wals het niet plat, dan maar een scheve tuin.
- Parkbestemming behouden. (3 stippen) Bestaande gebouwen ombouwen tot woonateliërs.
- Behoud het landschap (1 stip) en wals niet te snel alle gebouwen plat. Zoals ook in het verhaal over de cultuurhistorie werd gezegd.
- Behoud van landschap (1 stip), gebouwen in samenspel met natuur.
- Gebruik de hoogteverschillen om er iets moois van te maken en een eigen identiteit te geven.
- Verbindt De Hes met bos boven en water beneden; doorloop voor mensen, doorstroom voor water, doorgroei van natuur.
- Geen groen verwijderen (bomen-struiken). Dat is al veel te veel gedaan in de wijk!
- Landschap zoveel mogelijk behouden. Gevoel van ruimte en verstilling behouden.
- Behoud van groen en zichtlijnen (mn richting Rijn).
- Geen zichtlijnen. Geen hoogbouw en landschap behouden.
- Een open gebied waardoor de omgeving (Neder-Rijn/ Rosandepolder/Mariëndal te voet (ik heb géén hond) bereikbaar is.